

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДУ «ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ ЕНДОКРИННОЇ ПАТОЛОГІЇ
ІМ. В.Я. ДАНИЛЕВСЬКОГО НАМН УКРАЇНИ»**

**СИЛАБУС
навчальної дисципліни**

«КЛІНІЧНА ДІАБЕТОЛОГІЯ»

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий) рівень

Ступінь, що присвоюється: доктор філософії

Галузь знань: 22 Охорона здоров'я

Спеціальність: 222 Медицина

Спеціалізація: Ендокринологія

Тип дисципліни: вибіркова

Викладач: Микитюк Мирослава Ростиславівна, доктор медичних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, miroslavamk@ukr.net

Графік консультацій: вівторок, з 15:00 до 16:00.

Анотація: Навчальна дисципліна «Клінічна діабетологія» вивчається здобувачами наукового ступеня доктор філософії у четвертому семестрі другого року навчання. Дисципліна націлена на здобуття глибоких знань за напрямом та тематикою досліджень в майбутній професійної діяльності; на поглиблене вивчення новітніх методів дослідження; впровадження різних методів діагностики в ендокринології.

Метою навчальної дисципліни є підготовка здобувачів наукового ступеня доктор філософії з метою оволодіння ними поглибленими професійними знаннями, науковим і культурним кругозором рівня здобувача наукового ступеня доктора філософії, зокрема шляхом засвоєння знань основних концепцій, теоретичних та практичних проблем, сучасним станом розвитку наукової літератури за обраною спеціалізацією.

Компетентності, які формуються у здобувача освіти в процесі вивчення дисципліни:

- Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі клінічної діабетології, застосовувати методологію наукової діяльності, проводити оригінальне наукове дослідження та здійснювати дослідницько-інноваційну діяльність в галузі ендокринології.

- Здатність до науково-професійного самовдосконалення, розвитку індивідуальних здібностей.
- Здатність до абстрактного мислення, освоєння, системного аналізу і критичного осмислення нових знань в предметній та міжпредметних галузях.
- Здатність до ініціювання та виконання наукових досліджень на основі системного наукового світогляду.
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт.
- Здатність до ефективної комунікації у професійному середовищі, з широким академічним товариством та громадськістю у національному та міжнародному контексті.
- Здатність до розробки, прогнозування та управління проектами.
- Здатність працювати у групі та до міжособистісної взаємодії.
- Здатність оволодіти основними інформаційними технологіями, способами та засобами одержання, збереження, обробки та аналізу інформації, навичками патентно-інформаційних досліджень, захисту прав інтелектуальної власності.
- Здатність дотримуватись морально-етичних правил поведінки, розуміти рівні можливості в професійній діяльності, а також дотримуватись академічної добродетелі, характерних для учасників академічного середовища.
- Здатність ініціювати, розробляти та реалізувати дослідницько-інноваційні проекти, включаючи власні дослідження.
- Здатність до впровадження нових знань (наукових даних) в науку та інші сектори суспільства.

○ Здатність планувати та організовувати роботу дослідницьких колективів, керувати проектами у галузі клінічної діабетології, лідерство у керуванні колективом, керуючись принципами професійної етики.

Результати навчання, досягнення яких забезпечує дисципліна:

- Виявляти невирішені проблеми ендокринології, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення
- Розробляти дизайн та план наукового дослідження.
- Отримувати, аналізувати, оцінювати та використовувати ресурси, що мають відношення до вирішення наукових проблем і задач ендокринології.
- Впроваджувати результати наукових досліджень у науковий, освітній процес та суспільство.
- Застосовувати сучасні інформаційні та біологічні технології у професійній діяльності.
- Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами та лабораторними тваринами.
- Дотримуватися академічної добродетелі, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Пререквізити: «Академічна добродетель, інтелектуальна власність, авторське право», «Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності»,

«Методологія та методи наукового аналізу, управління науковою діяльністю»,
«Професійна та наукова етика».

Обсяг навчальної дисципліни: 3 кредити ECTS; 90 годин, з яких 30 аудиторних годин (8 годин лекцій, 22 – практичні), 60 годин - самостійна робота.

Форма навчання: очна, дистанційна

Структура та зміст навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми, зміст	Вид занять	Кількість годин
1	Актуальні питання сучасної діабетології. Історія розвитку діабетології в Україні. Досягнення у вивченні патогенезу, класифікація, принципи диференційної діагностики діабету.	лекція	2
2	Анатомія і фізіологія ендокринного апарату підшлункової залози.	практичне	2
3	Методологічні підходи стосовно діагностики порушень вуглеводного обміну.	практичне	2
4	Методи лабораторної діагностики цукрового діабету та їх оцінка	практичне	2
5	Цукровий діабет 1 типу. Етіологія, патогенез, діагностика, принципи лікування та моніторингу.	лекція	2
6	Цукровий діабет 2 типу. Етіологія, патогенез, діагностика, принципи лікування та моніторингу.	лекція	2
7	Інсулінотерапія: покази, класифікація інсулінів, схеми терапії.	практичне	2
8	Пероральні цукрознижувальні препарати. Еволюція препаратів інсуліну.	практичне	2
9	Хронічні ускладнення цукрового діабету. Класифікація, діагностика і профілактика.	лекція	2
10	Цукровий діабет і хірургічна патологія, особливості ведення хворих.	практичне	2
11	Репродуктивні порушення при цукровому діабеті.	практичне	
12	Метаболічний синдром. Синдром діабетичної стопи в практиці ендокринолога	практичне	2
13	Дієтотерапія, фізичні навантаження у хворих на цукровий діабет. Система самоконтролю при цукровому діабеті; методики навчання хворих.	практичне	2
14	Епідеміологія цукрового діабету в Україні та світі	практичне	2
15	Підсумковий контроль		2

Система контролю та оцінювання

Успішність засвоєння дисципліни оцінюється за 100-бальною шкалою, яка складається з поточного контролю теоретичної підготовки, самостійної роботи (максимально 60 балів) та результатів підсумкового модульного контролю, який проводиться на останньому занятті (максимально 40 балів). Мінімальна кількість балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти при поточному контролі – 36 балів, за результати підсумкового модульного контролю – 24 бали. Поточний контроль засвоєння тем здійснюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей шляхом усного опитування, тестового, письмового контролю. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік, що проходить у формі усного опитування та проводиться на останньому занятті з дисципліни.

Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		залік
90-100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	F	Не зараховано (з можливістю повторного складання)
1-34	FX	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Політика дисципліни: дотримання вимог академічної добросердістості, активна участь здобувача у дискусіях на заняттях, неприпустимість запізнення на заняття. Відвідування аудиторних занять є обов'язковим, пропущені заняття підлягають відпрацюванню.

Матеріально-технічне забезпечення: мультимедійне обладнання, персональні комп'ютери, що мають доступ до мережі Інтернет, доступ до баз даних.

Рекомендована література та інформаційні ресурси **Основна література**

1. Ендокринологія : підручник для студентів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / П. М. Боднар, Г. П. Михальчишин, Ю. І. Комісаренко та ін. ; за ред. П. М. Боднара ; Нац. акад. мед. наук України. - 4-ге вид., оновлене та допов. - Вінниця : Нова книга, 2017. - 500 с.

2. Ендокринологія: навч. посіб. для студ. вищ. мед. закладів / за ред. проф. П. М. Боднара. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 360 с.
3. Ендокринологія : Національний підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / Ю. І. Комісаренко, Г.П. Михальчишин, А.М. Урбанович [та ін.]. – 5-те вид., оновл. та допов. Вінниця : Нова Книга, 2020. – 536 с.
4. Клінічна ендокринологія в схемах і таблицях. Тернопіль : Укрмедкнига, 2006 – 363 с. <http://kingmed.info/media/book/1/209.pdf>
5. Цукровий діабет 1 типу у молодих людей та дорослих : уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги: Наказ МОЗ України № 1021 від 29.12.2014.
6. Цукровий діабет 2 типу : Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги [наказ Міністерства охорони здоров'я України №1118 від 21 грудня 2012 р.]. - К. : Мін-во охорони здоров'я України, 2012. - 104 с.
7. Невідкладні стани в ендокринології: навчальний посібник / О. О. Сергієнко, Р. Д. Макар, О. В. Сафонова та ін. ; за ред. О. О. Сергієнка. – 2-е вид., перероблене та доповнене. – Львів, 2010. – 93 с.
8. Протоколи для лікування цукрового діабету Американської асоціації діабетологів (ADA) 2021 року. URL : https://care.diabetesjournals.org/content/44/Supplement_1
9. Патофізіологія : підручник [для студентів вищих мед. навч. закладів] / за ред. М. Н. Зайка, Ю. В. Биця, М. В. Кришталя та ін. - 6-те вид., перероб. і доп. - К. : Медицина, 2017. - 735 с.
10. Медична біологія : підручник / за ред. В. П. Пішака, Ю. І. Бажори. – Вінниця: Нова книга, 2017. – 608 с.
11. Біологія : підручник для студентів медичних спеціальностей ВУЗів III-IV рівнів акредитації / за ред. В. П. Пішака, Ю. І. Бажори. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 656 с.
12. Навчальний посібник для лікарів первинної ланки з ведення хворих на цукровий діабет / А. М. Урбанович, Н. В. Пашковська, О. В. Сафонова, Г. І. Суслик ; за ред. А. М. Урбанович. - Львів, 2019. - 58 с.
13. Williams Textbook of Endocrinology / S. Melmed, K. S. Polonsky, P. R. Larsen, H. M. Kronenberg. - 14th edition. - Elsevier Health Sciences, 2015. - 1792 р.
14. Wass, J. Oxford handbook of endocrinology and diabetes / J. Wass, K. Owen. - 4th edition. - OUP Oxford, 2014. - 928 p.

Додаткова література

1. International Diabetes Federation. Diabetes Atlas / International Diabetes Federation. 2015. - 7th edition, Brussels, Belgium, 143 р. - Режим доступу : <http://www.idf.org>.
2. Дубоссарська, З. М. Цукровий діабет і вагітність (клінічна лекція) / З. М.

- Дубоссарська, В. Т. Нагорнюк // Медичні аспекти здоров'я жінки. - 2019. - № 4-5 (125-126).
3. Нікберг, І. І. Лікувально-профілактичний режим хворих на цукровий діабет / І. І. Нікберг. - К. : Медкнига. 2013. - 208 с.
 4. Conceptual endocrinology : Textbook stud. of higher med. Institution / O. P. Kikhtyak, A. M. Urbanovych, Y. V. Pleshanov et al. - Lviv : National Medical University, 2017. - 216 p.
 5. Dattani, M. T. Brook's clinical pediatric endocrinology / M. T. Dattani. - 7th edition. - Wiley-Blackwell, 2019. - 808 p.
 6. Inflammation as a link between obesity, metabolic syndrome and type 2 diabetes / N. Esser, S. Legrand-Poels, J. Piette et al. // Diabetes Res. Clin. Pract. – 2014. – Vol. 105 (2). – P. 141-50.